

TURANBANK

Kommersiya Bankı

31 dekabr 2004-cü il tarixinə bitən il üzrə

**Müstəqil Auditor Rəyi və
Maliyyə Hesabatları**

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:

Mənfəət və zərər haqqında hesabat	2
Balans	3
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5
Maliyyə hesabatlarına qeydlər	7-29

MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ

“Turan Bank” Kommersiya Bankının Təsisçilərinə və İdarə Heyətinə:

Biz, “TuranBank” Kommersiya Bankının (bundan sonra “Bank”) 31 dekabr 2004-cü il tarixinə hazırlanmış balansını və həmin tarixə bitən il üzrə mənfəət və zərər, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatlarının auditini həyata keçirdik. Bu maliyyə hesabatlarına Bankın rəhbərliyi cavabdehdir. Bizim məsuliyyətimiz apardığımız auditin nəticəsinə görə Bankın maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir.

Biz auditimizi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq həyata keçirdik. Həmin standartlar tələb edir ki, biz yoxlamanın aparılmasını elə planlaşdıraraq və həyata keçirərək ki, maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məlumatlarda əhəmiyyətli səhvlərin olmamasına kifayət qədər əmin olaq. Audit maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğləri və açıqlamaları təsdiq edən sübutların test üsulu ilə yoxlanılmasından ibarətdir. Audit yoxlamasına həmçinin Bankın rəhbərliyi tərəfindən tətbiq edilmiş mühasibat prinsiplərinin və yerinə yetirilmiş təqribi hesablamaların təyin edilməsi və eyni zamanda ümumi maliyyə hesabatlarının təqdimatının qiymətləndirilməsi daxildir. Biz hesab edirik ki, apardığımız audit nəticəsində rəy vermək üçün kifayət qədər əsas toplamışıq.

Bizim rəyimizə görə, Bankın maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq 31 dekabr 2004-cü il tarixinə Bankın maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə bitən il üzrə əməliyyat nəticələrini və nağd pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli hallarda düzgün və əks etdirir.

4 iyul 2005-ci il

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT (milyon Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	2004	2003
Faiz gəlirləri	4, 21	8,475	5,666
Faiz xərcləri	4, 21	(4,106)	(2,584)
XALIS FAİZ GƏLİRLƏRİ	4	4,369	3,082
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar	5	(4,586)	(644)
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatların yaradılmasından sonra xalis faiz (xərçi)/gəliri		(217)	2,438
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir	6	225	302
Haqq və komissiya gəlirləri	7, 21	3,380	2,863
Haqq və komissiya xərcləri	7	(575)	(644)
Dividend üzrə gəlir		42	4
Bazar göstəricilərindən aşağı dərəcələrlə müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə (zərərlərin)/geri qaytarılma mühasibat yazılışı	21	35	(35)
Bazar göstəricilərindən yuxarı dərəcələrlə yaradılmış müştəri hesabları üzrə (zərərlərin)/geri qaytarılma mühasibat yazılışı	21	68	(68)
Sair gəlirlər		106	51
ƏMƏLİYYAT GƏLİRLƏRİ		3,064	4,911
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	21	(1,354)	(893)
Ümumi, inzibati və digər əməliyyat xərcləri	8	(1,680)	(1,014)
VERGİDƏN ƏVVƏL MƏNFƏƏT		30	3,004
Mənfəət vergisi xərcləri	9	(108)	(780)
XALIS (ZƏRƏR)/MƏNFƏƏT		(78)	2,224

İdarə heyəti tərəfindən

İdarə Heyətinin Sədri

Baş mühasib

7-29-cu səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir. Müstəqil Auditor Rəyi 1-ci səhifədə təqdim olunmuşdur.

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
BALANS
(milyon Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	2004	2003
AKTİVLƏR:			
Nağd pul və Azərbaycan Respublikası Milli Bankında qalıq vəsaitlər	10	8,263	5,267
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	10	968	946
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	11, 21	77,489	49,302
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızları	12	896	660
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla, əsas vəsaitlər	13	6,534	1,996
Yığılmış amortizasiya çıxılmaqla, qeyri-maddi aktivlər		303	266
Sair aktivlər	14	512	508
		<u>94,965</u>	<u>58,945</u>
CƏMI AKTİVLƏR			
		<u>94,965</u>	<u>58,945</u>
ÖHDƏLİKLƏR VƏ TƏSİSÇİ KAPİTALI:			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Müştəri hesabları	15, 21	28,258	21,999
Digər bərc alınmış vəsaitlər	16, 21	46,148	21,716
Sair öhdəliklər	17	392	232
		<u>74,798</u>	<u>43,947</u>
Cəmi öhdəliklər			
		<u>74,798</u>	<u>43,947</u>
TƏSİSÇİ KAPİTALI:			
Təsisçi kapitalı		20,748	15,501
Əsas vəsaitlər üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	13	-	110
Yığılmış zərər		(581)	(613)
		<u>20,167</u>	<u>14,998</u>
Cəmi təsisçi kapitalı			
		<u>20,167</u>	<u>14,998</u>
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ TƏSİSÇİ KAPİTALI			
		<u>94,965</u>	<u>58,945</u>

İdarə heyəti tərəfindən

İdarə Heyətinin Sədri

Baş mühasib

7-29-cu səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir. Müstəqil Auditor Rəyi 1-ci səhifədə təqdim olunmuşdur.

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT (milyon Azərbaycan manatı ilə)

	Təsisçi kapitalı	Əsas vəsaitlər üçün yenidənqiymətləndirmə ehtiyatı	Yığılmış zərər	Cəmi Təsisçi kapitalı
1 yanvar 2003-cü il tarixinə qalıq	12,303	153	(2,880)	9,576
Təsisçi kapitalında artım (Qeyd 18)	3,198	-	-	3,198
Yenidən qiymətləndirmə üzrə artığın yenidən dövryyəsi	-	(43)	43	-
Xalis mənfəət	-	-	2,224	2,224
31 dekabr 2003-cü il tarixinə qalıq	15,501	110	(613)	14,998
Kapitala əlavələr (Qeyd 18)	6,255	-	-	6,255
Kapitaldan payın götürülməsi (Qeyd 18)	(1,008)	-	-	(1,008)
Yenidən qiymətləndirmə üzrə artığın yenidən dövryyəsi	-	(110)	110	-
Xalis zərər	-	-	(78)	(78)
31 dekabr 2004-cü il tarixinə qalıq	<u>20,748</u>	<u>-</u>	<u>(581)</u>	<u>20,167</u>

İdarə heyəti tərəfindən

İdarə Heyətinin Sədri

Baş mühasib

7-29-cu səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir. Müstəqil Auditor Rəyi 1-ci səhifədə təqdim olunmuşdur.

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT (milyon Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	2004	2003
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Alınmış faiz		8,413	5,330
Ödənilmiş faiz		(4,047)	(2,610)
Alınmış haqq və komissiyalar		3,380	2,863
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(575)	(644)
Alınmış digər əməliyyat gəlirləri		328	321
Ödənilmiş əməliyyat xərcləri		(2,810)	(1,675)
Alınmış dividendlər		42	4
		<hr/>	<hr/>
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətlərindən yaranan nağd pul vəsaitləri		4,731	3,589
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər			
ARMB-də məcburi ehtiyatlarda və digər məhdud nağd vəsaitlərdə xalis artım		(686)	(706)
Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların xalis artımı		(32,676)	(25,508)
Sair aktivlərdə xalis azalma/(artım)		(32)	134
Müştəri hesablarında xalis artım		6,268	9,521
Sair öhdəliklərdə xalis azalma/(artım)		153	(160)
		<hr/>	<hr/>
Əməliyyat fəaliyyətlərində istifadə olunan xalis nağd pul vəsaitləri		(22,242)	(13,130)
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Satış üçün nəzərdə tutulan investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(200)	(108)
Əsas vəsaitlərin alınması	13	(4,816)	(930)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(73)	(102)
Əsas vəsaitlərin satışından gəlir		2	70
		<hr/>	<hr/>
İnvestisiya fəaliyyətlərində istifadə olunan xalis nağd pul vəsaitləri		(5,087)	(1,070)

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT (DAVAMI) (milyon Azərbaycan manatı ilə)

MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:

Borc alınmış digər vəsaitlər üzrə xalis artım	16	24,432	11,466
Təsisçi kapitalında artım	18	<u>5,247</u>	<u>3,198</u>
Maliyyə fəaliyyətindən yaranan xalis nağd pul vəsaitləri		<u>29,679</u>	<u>14,664</u>
Xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin nağd pul və ona bərabər olan vəsaitlərə təsiri		<u>(18)</u>	<u>55</u>
NAĞD PUL VƏ ONA BƏRABƏR TUTULAN VƏSAİTLƏRDƏ XALIS ARTIM		2,332	519
NAĞD PUL VƏ ONA BƏRABƏR TUTULAN VƏSAİTLƏR, ilin əvvəlinə	10	<u>4,451</u>	<u>3,932</u>
NAĞD PUL VƏ ONA BƏRABƏR TUTULAN VƏSAİTLƏR, ilin axırına	10	<u><u>6,783</u></u>	<u><u>4,451</u></u>

İdarə heyəti tərəfindən

İdarə Heyətinin Sədri

Baş mühasib

7-29-cu səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir. Müstəqil Auditor Rəyi 1-ci səhifədə təqdim olunmuşdur.

TURANBANK KOMMERSİYA BANKI

31 DEKABR 2004-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR (milyon Azərbaycan manatı ilə)

1. ƏSAS FƏALİYYƏTLƏR

Turanbank (bundan sonra “Bank”) 1992-ci ildə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət formasında kommersiya bankı kimi yaradılmışdır. Bank 30 dekabr 1992-ci il tarixindən etibarən Azərbaycan Respublikası Milli Bankı (“ARMB”) tərəfindən verilmiş bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərmişdir. 2005-ci il ilin may ayında Bank hüquqi statusunu dəyişərək açıq səhmdar cəmiyyət olmuşdur. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycanda ayrı-ayrı bank əməliyyatları və kommersiya fəaliyyətləri göstərməkdən ibarətdir.

Bankın Azərbaycanda 7 filialı vardır. Bankın dövlət qeydiyyatından keçmiş ünvanı aşağıdakıdır: Azərbaycan, Bakı, Nizami küçəsi 53, AZ 1001. 31 dekabr 2004-cü il tarixinə Bankın işçilərinin sayı 122 nəfər olmuşdur (2003: 109).

	2004 Təsisçilərin payı %
Fidan MMC	8.98
Digər hüquqi şəxslər	<u>8.53</u>
Cəmi hüquqi şəxslər	<u>17.51</u>
Musayeva Yaqut İsa qızı	8.74
Poladov Salman Rəşid oğlu	8.27
Zeynalova Samirə Ramiz qızı	7.56
Əsgərov Vüqar Cəbrayıl oğlu	5.98
Nəbiyev Akif Musa oğlu	5.90
Vəkilova Kamilə İsmayıl qızı	5.61
Digər fiziki şəxslər	<u>40.43</u>
Cəmi fiziki şəxslər	<u>82.49</u>
Cəmi nizamnamə kapitalı və ödənilmiş kapital	<u><u>100</u></u>

Bu maliyyə hesabatlarının çap olunması 4 iyul 2005-ci ildə İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

2. TƏQDİMATIN ƏSASI

Mühasibat əsası - Bankın maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) əsasən hazırlanmışdır. Göstərilmiş bəzi məqamlardan başqa, qalan bütün hallarda məbləğlər milyon Azərbaycan Manatı ilə (“manat”) verilmişdir. Bu maliyyə hesabatları hesablama üsulu ilə, ilkin dəyər prinsipinə əsaslanaraq hazırlanmışdır.

Bank öz mühasibat yazılışlarını Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun aparır ki, bu da əksər hallarda MHBS-in tələblərinə cavab verir. Əlavə edilən maliyyə hesabatları həmin mühasibat yazılışları əsasında hazırlanmış və MHBS-ə uyğunlaşdırılmışdır.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun hazırlanması tələb edir ki, rəhbərlik tərəfindən müəyyən təqribi hesablamalar və ehtimallar tətbiq edilsin. Bu təqribi hesablamalar və ehtimalların maliyyə hesabatları tarixinə əks olunan aktiv və öhdəliklərin göstəricilərinə, şərti aktiv və öhdəliklərin açıqlamalarına və hesabat dövründə göstərilən mənfəət və zərər məbləğlərinə təsiri vardır. Faktiki nəticələr bu təqribi hesablamalardan fərqlənə bilər. Dəyişikliklərə xüsusən məruz qala bilən göstəricilərə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar və maliyyə alətlərinin bərpa və ədalətli dəyərinin hesablanması aiddir.

Əməliyyat Valyutası - Təqdim olunan maliyyə hesabatlarında əməliyyat valyutası Azərbaycan Respublikası manatıdır (bundan sonra “manat”).

3. MÜHÜM MÜHASİBAT SİYASƏTLƏRİ

Maliyyə alətlərinin tanınması və qiymətləndirilməsi - Bank maliyyə aktivləri və öhdəliklərini yalnız və yalnız onlar maliyyə alətləri üzrə müqavilə şərtlərinin qarşı tərəfi kimi çıxış etdikdə öz hesabatında əks etdirir. Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin adı qaydada alqı-satqısı müntəzəm olaraq əməliyyat tarixinə əsasən tanınır.

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilk olaraq alış dəyəri ilə hesablanır və alqı-satqı əməliyyatı üzrə çəkilmiş hər hansı xərclər çıxılmaqla, verilmiş və ya alınmış məbləğlərin ədalətli dəyəri ilə qiymətləndirilir. Bu əməliyyatlar üzrə yenidən qiymətləndirmə mexanizmi üçün mühasibat qaydaları aşağıdakı müvafiq mühasibat qaydalarında öz əksini tapmışdır.

Nağd pul və ona bərabər tutulan vəsaitlər - Nağd pul və ona bərabər tutulan vəsaitlərə nağd pul, ARMB-dəki müxbir hesablarında və müddətli depozit hesablardakı 90 günlük ödəmə müddəti olan məhdudiyətsiz qalıqlar, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatına daxil olan ölkələrdə yerləşən banklara kredit kartları ilə əməliyyatlar üçün depozitlərdən başqa verilmiş avanslar aiddir. Nağd pul axınının müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə ARMB tərəfindən tələb olunan məcburi ehtiyat qoyuluşları onların istifadəsi üzrə mövcud olan məhdudiyətlər səbəbindən nağd pul vəsaitlərinə daxil edilmir (10 sayılı qeyd).

Maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər - Bank işinin normal gedişində digər banklarda müxtəlif müddətli avanslar və depozitlər saxlayır. Banklara verilmiş avansların sabit ödəmə müddəti olmur və onlar zərərlər üçün hər hansı ehtiyatlar çıxılmaqla alış dəyəri ilə qeyd edilir.

Bank tərəfindən verilmiş kreditlər - Bank tərəfindən vəsaitlərin borcalana birbaşa verilməsi nəticəsində yaranan maliyyə aktivləridir.

Bank tərəfindən verilmiş kreditlər ilk olaraq yuxarıda göstərilmiş qaydada tanınır. Verilmiş nominal dəyər ilə bazar şərtlərindən fərqli şərtlərlə buraxılmış kreditlərin amortizasiya dəyəri arasında fərq bazar dərəcələrini istifadə etməklə ilkin düzəliş kimi diskont edildikdən və mənfəət və zərər haqqında hesabatda daxil edildikdən sonra tanınır. Bank tərəfindən sabit ödəmə vaxtı ilə müştərilərə verilmiş kreditlər effektiv faiz metodunu istifadə etməklə amortizasiya dəyəri ilə ölçülür. Sabit ödəmə müddəti olmayanlar isə alış dəyəri ilə uçota alınır. Müştərilərə verilən kreditlər və avanslar kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat çıxılmaqla xalis dəyər ilə hesablanır.

Kreditlərin silinməsi - Kreditlər, girovlar Bankın mülkiyyətinə keçdiyi və kredit və avansların ümitsiz borcalara çevrildiyi halda, onlar zərərlər üçün ehtimal olunan ehtiyatlardan silinirlər. Yerli qanunvericiliyə əsasən, kreditlər yalnız Təsisçinin təsdiqi və bəzi hallarda, Məhkəmənin müvafiq qərarı ilə silinə bilər.

Faiz hesablanmayan kreditlər - Faizin və ya əsas məbləğinin ödənilməsi 90 gündən çox gecikdirilən kreditlər faiz hesablanmayan kreditlər siyahısına daxil edilir. Borcun qaytarılması şübhəli hesab edilərsə, faiz gəlirləri tanınmır. Borcalanların sonrakı ödənişləri onlarla fərdi razılaşmalara əsaslanaraq ya verilmiş kreditin əsas məbləğinə ya da faiz borcuna tətbiq edilir. Əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi münasib müddətdə kredit müqaviləsinin şərtlərinə uyğun olaraq təmin edildikdə, faiz hesablanmamış kreditlərin statusu dəyişir və onlara faiz hesablanır.

Zərərlər üçün ehtiyatlar - Bank borc və faizlərini alış dəyəri və ya amortizasiya edilən dəyerdə hesablanan maliyyə aktivlərinin razılaşdırılmış qaydalarına uyğun yığa bilməyəcəyini yəqinləşdirdikdə zərərlər üçün ehtiyatlar yaradır. Zərər üçün ehtiyatlar maliyyə vəsaitini ilkin effektiv faiz ilə diskontlaşdırmaqla zəmanət və girov hesabına bərpa oluna bilən məbləğ daxil olmaqla, qalıq dəyəri ilə gələcək nağd pul vəsaitin hərəkətinin cari dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır.

Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatların müəyyən edilməsi kredit portfelinin təhlilinə əsaslanır və rəhbərliyin fikrinə əsasən kredit portfelinin mümkün zərərlərinə kifayət edən təminat məbləğini əks etdirir. Ehtiyat riskə məruz qalan aktivlərin ətraflı qiymətləndirilməsi nəticəsində yaradılır.

Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatların ümumi artımı mənfəət və zərər haqqında hesabatda göstərilir və kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatların yığılmış məbləği banklara və müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar hesabından çıxılır. Ehtiyatların rəhbərlik tərəfindən müəyyənləşdirilməsi Bankın keçmiş təcrübəsinə, portfelə məxsus risklərə, borc alanın ödəmə bacarığına təsir edən amillərə, təminatın təqribi dəyərinə və cari iqtisadi vəziyyətə əsaslanaraq yerinə yetirilir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatların müəyyənləşdirilməsi rəhbərliyin ehtimallarına əsaslanır. Müəyyən dövrlərdə Bankın zərərləri kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlara nisbətən daha əhəmiyyətli ola bilər. Bununla belə, rəhbərlik ehtimal edir ki, kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar kredit portfelinin mümkün zərərlərini tam dəyərləndirir.

Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızlar - Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızlar qeyri-müəyyən müddətədək saxlanılan borc investisiya öhdəliklərindən ibarətdir. Bu növ qiymətli kağızların əvvəlcədən alış qiyməti ədalətli dəyərlərə yaxındır. Sonradan aktivlər mənfəət və zərər haqqında hesabatda qeyd etməklə və yığılmış kupon gəlirləri nəzərə alınmaqla yenidən qiymətləndirilir. Bankın satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərini müəyyənləşdirmək üçün rəhbərliyin hesablamalarından istifadə olunur. Bank satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızların ədalətli dəyərindəki dəyişikliklərdən yaranan realizə olunan və olunmayan mənfəət və ya zərər yarandıqları dövr üzrə mənfəət və zərər haqqında hesabatda investisiya qiymətli kağızları üzrə mənfəət/(zərər) kimi daxil edilir. Alınmış dividendlər mənfəət və zərər haqqında hesabatda dividenddən gəlirlərə daxil edilir.

Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər - Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və hər hansı digər bərpa dəyəri ehtiyatı çıxılmaqla ilkin dəyər ilə qeyd edilir.

Köhnəlmə - bərabər hissələrlə köhnəlmə metodu əsasında aktivlərin istismarda olduğu dövrlər üzrə aşağıdakı illik köhnəlmə dərəcələrini istifadə etməklə hesablanmışdır:

- Daşınmaz əmlak - 3%;
- Kompüter və rabitə avadanlığı - 25%;
- Mebel, qurğular və sair - 20%;
- Nəqliyyat vasitələri - 20%;
- Sair aktivlər - 20% ;
- Qeyri-maddi aktivlər - 10%

Əsas və qeyri-maddi aktivlərin dəyərləri hər balans tarixinə onların bərpa dəyərlərindən artıq hesablanması, hesablanmış dəyərin bərpa dəyərlərindən nə qədər artıq olması və ümumiyyətlə, qiymətləndirilməsi məqsədilə nəzərdən keçirilir. Qiymətsizləşmə dəyəri zərəri müvafiq dövrdə qeydə alınır və əməliyyat xərclərinə daxil edilir. Qiymətsizləşmə dəyəri zərəri qeydə alındıqdan sonra əsas vəsaitlərin köhnəlmə xərcləri, ondan qalıq dəyərini çıxmaqla (əgər varsa), aktivlərin düzəliş olunmuş balans dəyərini sistemli şəkildə qalan iqtisadi faydalı dövrünə bölüşdürmək məqsədilə gələcək dövrlərə uyğunlaşdırılır.

Bərpa dəyəri zərəri - Əgər vəsaitin bərpa dəyəri onun balans dəyərindən azdırsa, balans dəyər bərpa dəyərindən azaldılmalıdır. Bu fərq bərpa dəyəri üzrə zərər olaraq yarandığı ildə xərc kimi mənfəət və zərər hesabatda qeyd olunur.

Vergi sistemi - Mənfəət vergiləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun hesablanır. Maliyyə hesabatı və gəlir vergisi bəyannamələri üçün təxirə salınmış vergilər, əgər varsa, aktivin realizə olunduğu və ya öhdəlik üzrə hesablaşmanın aparıldığı dövrdə gözlənilən vergi dərəcəsini tətbiq edərək balansın öhdəlik metodundan istifadə etməklə müxtəlif dövrlərdə tanınan maddələr üzrə göstərilir. Müvəqqəti fərqlərdən yaranan hər hansı təxirə salınmış vergi öhdəlikləri bütünlüklə göstərilir. Təxirə salınmış vergilər onların aktiv kimi maddi vəsaitə çevrilməsi gözlənilən dövr üzrə qeyd olunur.

Təxirə salınmış gəlir vergisi aktivləri və öhdəlikləri aşağıdakı hallarda əvəzləşdirilir:

- Bankın uçota alınmış cari vergi aktivləri və cari vergi öhdəliklərinin məbləğlərini əvəzləşdirməyə qanunla təmin olunmuş haqqı olduqda;
- Bankın aktivini və ya öhdəliyi eyni zamanda xalis əsasda əldə etmək və ya yerinə yetirmək niyyəti olduqda;
- Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, onların nəzərəçarpan məbləğlərdə ödənilməsi və ya bərpa olunması ehtimal olunduğu hər gələcək dövrdə eyni vergi orqanı tərəfindən tutulan gəlir vergilərinə aid edildikdə.

Azərbaycanda Bankın fəaliyyətinə şamil ediləcək müxtəlif vergi növləri mövcuddur. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi mənfəət və zərər haqqında hesabatda daxil edilir.

Banklardan və müştərilərdən depozitlər - Bankların və müştərilərin depozitləri mədaxildən əqdin bağlanması xərcləri çıxıldıqdan sonrakı alış dəyəri ilə qeyd edilir. Nəticədə bu məbləğlər amortizasiya edilən dəyərdə göstərilir və xalis mədaxillə almı bilən məbləğ arasında fərq borc müddətləri üzrə effektiv faiz dərəcələri metodundan istifadə edərək, mənfəət və zərər haqqında hesabatda qeyd olunur.

Digər borc alınmış vəsaitlər - Borc alınmış vəsaitlər, əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ilkin alınmış məbləğə (alınmış haqqın ədalətli dəyəri) bərabər olan ilkin dəyərdə tanınır. Sonradan, borc alınmış vəsaitlər amortizasiya dəyəri ilə qeydə alınır və ilkin alınmış məbləğlə yenidən alış dəyəri arasındakı hər hansı fərq borc müddəti boyunca effektiv gəlir metodu ilə mənfəət və zərər hesabatda qeyd olunur.

Bazar qiymətlərindən fərqli faiz dərəcələrində götürülmüş borc vəsaitləri verilmə zamanı ədalətli dəyərdə yenidən qiymətləndirilir. Ədalətli dəyər, analoji borclar üçün bazar faiz dərəcələri əsasında diskont edilmiş gələcək faiz ödənişləri və kreditlər üzrə ödənilmiş əsas borclardan ibarətdir. Borcların verildiyi tarixdə onun ədalətli dəyəri ilə nominal dəyəri arasındakı fərq bazar faiz dərəcələrindən daha aşağı faiz dərəcələri ilə öhdəliklərin cəlb olunmasından yaranan gəlirlər və ya bazar faiz dərəcələrindən daha yuxarı faiz dərəcələri ilə öhdəliklərin cəlb olunmasından yaranan zərərlər kimi mənfəət və zərər haqqında hesabatda qeyd olunur. Sonradan, bu cür borcların balans dəyəri borcların verildiyi tarixdə yaranan gəlirlərin /zərərlərin amortizasiyası üçün təshih edilir və müvafiq xərc effektiv gəlir metoduna əsasən mənfəət və zərər haqqında hesabatda faiz xərcləri kimi qeydə alınır.

Ehtiyatlar - Ehtiyatlar o zaman nəzərə alınır ki, Bank keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyə malik olur və öhdəliyi təmin etmək üçün iqtisadi mənfəətli resurslara ehtiyacın olması və öhdəliyin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi ehtimal olunur.

Təsisçi kapitalı - Səhmdar kapitalı alış dəyəri ilə göstərilir. Qeyri-nağd şəkildə nizamnamə fonduna qoyulan vəsaitlər nizamnamə fonduna köçürüldüyü tarixə olan ədalətli dəyər ilə əks etdirilir.

Təqaüd və digər gəlir öhdəlikləri - Bank Azərbaycan Respublikası dövlət təqaüd sistemindən başqa işçilərin əmək fəaliyyəti dövründə qazanılan əmək haqlarının müəyyən faiz nisbətində ödəmələrini tələb edən heç bir təqaüd razılaşmasına malik deyil.

Gözlənilməyən hadisələr - Resursların axını zamanı öhdəliyin təmin olunması tələb olunduğundan və dəqiq hesablama aparılacağı yəqin edildiyindən bu kimi öhdəliklər maliyyə hesabatlarında qeyd olunmamışdır. Gözlənilməyən aktivlər maliyyə hesabatlarında qeyd olunmamışdır, amma iqtisadi mənfəət əldə edildiyi halda açıqlanması mümkündür.

Mənfəət və zərərin tanınması - Faiz gəlirləri və xərcləri effektiv gəlir metodu ilə hesablanmaqla yarandığı gün qeyd edilir. Borclar 90 gündən çox müddətə gecikdirilsə, faiz gəlirlərinin qeydə alınması dayandırılır. Faiz gəlirlərinə həmçinin investisiyalar və qiymətli kağızların alqı-satqısından əldə olunan gəlirlər də daxildir. Komissiya haqları və sair gəlirlər müvafiq əqdlər yerinə yetirildikdən sonra gəlirlərə əlavə olunur.

Xarici valyuta mübadiləsi - Xarici valyutada qeyd olunmuş pul aktiv və öhdəlikləri balans tarixindəki alqı-satqı məzənnəsinə uyğun Azərbaycan manatına konvertasiya edilir. Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əqdin yerinə yetirildiyi günə olan valyuta məzənnəsi ilə hesablanır. Bu əməliyyatlardan yaranan gəlir və zərər məzənnə əməliyyatları üzrə xalis gəlirə/(zərərə) daxil edilir.

Xarici valyuta məzənnələri - Bankda ilin sonunda maliyyə hesabatlarının tərtib olunması üçün aşağıdakı xarici valyuta məzənnələri istifadə olunmuşdur:

	31 dekabr 2004-cü il	31 dekabr 2003-cü il
AZM/ABŞ dolları	4,903	4,923
AZM/Avro	6,682	6,195

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi - Bank qeydə alınmış məbləğləri təmin etmək üçün hüquqi cəhətdən təsiredici qüvvəyə malik olduqda və ya Bank eyni zamanda aktivlərini maddi vəsaitə çevirmək və ya öhdəliklərini yerinə yetirmək yaxud da hər ikisi üzrə xalis əsasda hesablaşma aparmaq niyyətində olduqda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri balansda xalis məbləğlə qeyd olunur.

4. XALIS FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	2004	2003
Faiz gəliri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə faiz gəlirləri	8,475	5,653
İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri	-	13
Cəmi faiz gəlirləri	8,475	5,666
Faiz xərcləri		
Müştəri hesabları üzrə faiz xərcləri	(2,233)	(1,149)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	(1,873)	(1,435)
Cəmi faiz xərcləri	(4,106)	(2,584)
Xalis faiz gəlirləri	<u>4,369</u>	<u>3,082</u>

5. ZƏRƏRLƏR ÜÇÜN EHTİYATLAR

	2004	2003
1 yanvar tarixinə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar	6,445	5,801
İl ərzində kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar	4,586	644
Yığılmaması səbəbindən il ərzində müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların silinməsi	-	-
31 dekabr tarixinə kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar	<u>11,031</u>	<u>6,445</u>

6. XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ XALIS GƏLİR

	2004	2003
Dilinq əməliyyatları, xalis	243	247
Yenidən qiymətləndirmə fərqləri, xalis	(18)	55
Cəmi xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir	<u>225</u>	<u>302</u>

7. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	2004	2003
Haqq və komissiya gəlirləri		
Nağd pul çıxarışları üzrə haqlar	1,985	1,630
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə komissiya gəlirləri	448	448
Vəsait köçürmələri üzrə haqlar	597	570
Akkreditivlər və zəmanət məktubları üzrə komissiyalar	172	189
Digər haqlar	178	26
	<u>3,380</u>	<u>2,863</u>
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	3,380	2,863
Haqq və komissiya xərcləri		
Nağd pul çıxarışlarına görə digər banklara ödənilmiş haqlar	(340)	(361)
Vəsait köçürmələrinə görə digər banklara ödənilmiş haqlar	(194)	(232)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə komissiya xərcləri	(26)	(39)
Akkreditivlər və zəmanət məktubları üzrə komissiya xərcləri	(3)	(12)
Sair haqlar və komissiya xərcləri	(12)	-
	<u>(575)</u>	<u>(644)</u>
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(575)	(644)

8. ÜMUMİ, İNZİBATİ VƏ DİGƏR ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	2004	2003
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi	276	154
Rabitə xərcləri	218	47
Mühafizə xərcləri	171	117
Peşəkar xidmət haqları	148	112
İcarə xərcləri	125	108
Dəftərxana xərcləri	125	24
Əsas vəsaitlərin təmir və saxlanma xərcləri	105	132
Hüquq xidməti haqları	61	55
Kommunal xərclər	49	63
Gəlir vergisindən başqa bütün vergilər	43	32
Təlim xərcləri	38	57
Amortizasiya xərcləri	36	25
Digər xərclər	285	88
	<u>1,680</u>	<u>1,014</u>
Cəmi ümumi, inzibati və digər əməliyyat xərcləri	1,680	1,014

9. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Bank vergi hesabatlarını Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarından fərqlənən Azərbaycan Respublikasının yerli vergi qanunvericiliyinin tələbləri əsasında hazırlayır. Bəzi xərclər vergi bazasına aid olduğundan Banka müəyyən daimi vergi fərqləri təsir edir.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə və vergi hesabatları üçün nəzərdə tutulmuş cari aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında olan müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən, gəlirlərin və xərclərin tanınma üsullarına və bəzi aktivlərin qeyd edilmiş dəyərlərinə əsaslanır.

31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2004	2003
Təxirə salınmış aktivlər:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,029	1,261
Əsas vəsaitlər	102	289
Sair öhdəliklər	252	168
Sair	<u>-</u>	<u>67</u>
Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri	<u>1,383</u>	<u>1,785</u>
24% yerli mənfəət vergisi dərəcəsində təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri (2003-cü il: 24%)	332	428
Qiymətləndirmə ehtiyatı çıxılmaqla	<u>-</u>	<u>-</u>
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	<u>332</u>	<u>428</u>

31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə təxirə salınmış vergi xərcləri ilə maliyyə mənfəəti arasında əlaqələr aşağıda izah olunur:

	2004	2003
Vergidən əvvəl mənfəət	<u>30</u>	<u>3,004</u>
Vergi dərəcəsi	24%	25%
Yerli vergi dərəcəsində nəzəri vergi xərcləri	(7)	(751)
Vergiyyə cəlb olunmayan mənfəətin təsiri	31	-
Vergi tutulmayan xərclərin təsiri	(132)	(11)
Vergi dərəcəsindəki dəyişikliyin təsiri	<u>-</u>	<u>(18)</u>
Mənfəət vergisi xərcləri	<u>(108)</u>	<u>(780)</u>
Cari mənfəət vergisi xərcləri	(12)	(108)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi xərcləri	<u>(96)</u>	<u>(672)</u>
Mənfəət vergisi xərcləri	<u>(108)</u>	<u>(780)</u>

Təxirə salınmış vergilərin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2004	2003
1 yanvar tarixinə təxirə salınmış vergi aktivləri	428	1,100
Təxirə salınmış verginin hərəkəti	<u>(96)</u>	<u>(672)</u>
Cəmi 31 dekabr tarixinə təxirə salınmış xalis vergi aktivləri	<u>332</u>	<u>428</u>

10. NAĞD PUL VƏ ONA BƏRABƏR TUTULAN VƏSAİTLƏR

	2004	2003
Nağd pul	3,342	952
ARMB-dəki qalıqlar	4,921	4,315
Cəmi nağd pul vəsaitləri və ARMB-dəki qalıqlar	8,263	5,267
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar		
- Azərbaycan Respublikasında	269	530
- Digər ölkələrdə	699	416
Cəmi banklara verilmiş kreditlər və avanslar	968	946
Cəmi banklara verilmiş nağd pul vəsaitləri, kreditlər və avanslar	9,231	6,213
ARMB-dəki məcburi ehtiyatlar çıxılmaqla	(2,394)	(1,762)
İƏİT-yə daxil olmayan ölkələrdə yerləşən banklardakı müxbir hesablar çıxılmaqla	-	-
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə yerli banklardakı məhdud depozitlər çıxılmaqla	(54)	-
	(2,448)	(1,762)
Cəmi nağd pul vəsaitləri və nağd pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6,783	4,451

11. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

	2004	2003
Cari kreditlər	75,876	48,527
Ödənişi gecikdirilmiş kreditlər	12,644	7,220
	88,520	55,747
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar çıxılmaqla	(11,031)	(6,445)
	77,489	49,302

Kredit portfelinin iqtisadi sahələr üzrə təhlili aşağıdakı kimidir:

	2004	%	2003	%
Fiziki şəxslər				
- mənzillərin alınması	15,384	17	10,315	19
- istehlak kreditləri	6,227	7	2,293	4
- digər sektorlar	3,930	4	-	-
Cəmi fiziki şəxslər	25,541	28	12,608	23
Hüquqi şəxslər				
Tikinti	16,814	19	24,554	44
İstehsal	16,192	18	9,297	17
Ticarət və xidmətlər	7,873	9	7,571	14
Kənd təsərrüfatı	15,750	18	1,343	2
Sair	6,350	8	374	1
Cəmi hüquqi şəxslər	62,979	72	43,139	77
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (yekun məbləğ)	88,520	100	55,747	100

31 dekabr 2004-cü il tarixinə 5 müəssisəyə verilmiş kredit kredit portfelinin 34%-ni təşkil edir (2003-cü ildə isə 3 borcalana verilmiş kreditlər kredit portfelinin 42%-ni təşkil edirdi). 31 dekabr 2004-cü il tarixinə kredit portfelinə daxil olan 12,298 milyon manat vəsait üzrə faizin hesablanması dayandırılmışdır.

12. SATIŞ ÜÇÜN NƏZƏRDƏ TUTULAN İNVESTİSİYA QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

	2004	2003
Birjada qeydiyyatdan keçməyən qiymətli kağızlar	896	660
Cəmi investisiya qiymətli kağızları	896	660

13. ƏSAS VƏSAİTLƏR

	Binalar	Mebel və qurğular	Kompüterlər və ofis avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Sair aktivlər	Cəmi
İlkin dəyər və ya qiymətləndirmə						
31 dekabr 2003-cü il tarixinə	1,690	511	445	185	-	2,831
Əlavələr	4,388	82	111	232	3	4,816
Silinmələr	-	(35)	(96)	(40)	-	(171)
Köçürmələr	-	(12)	(3)	-	15	-
31 dekabr 2004-cü il tarixinə	<u>6,078</u>	<u>546</u>	<u>457</u>	<u>377</u>	<u>18</u>	<u>7,476</u>
Yığılmış köhnəlmə						
31 dekabr 2003-cü il tarixinə	161	315	273	86	-	835
Köhnəlmə xərci	76	56	74	67	3	276
Silinmələr	-	(34)	(95)	(40)	-	(169)
Köçürmələr	-	(6)	(1)	-	7	-
31 dekabr 2004-cü il tarixinə	<u>237</u>	<u>331</u>	<u>251</u>	<u>113</u>	<u>10</u>	<u>942</u>
Xalis qalıq dəyəri						
31 dekabr 2004-cü il tarixinə	<u><u>5,841</u></u>	<u><u>215</u></u>	<u><u>206</u></u>	<u><u>264</u></u>	<u><u>8</u></u>	<u><u>6,534</u></u>
Xalis qalıq dəyəri						
31 dekabr 2003-cü il tarixinə	<u><u>1,529</u></u>	<u><u>196</u></u>	<u><u>172</u></u>	<u><u>99</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>1,996</u></u>

1 yanvar 1996-cı il tarixinə və 1 yanvar 1998-ci il tarixinə mebel, qurğular və sair, kompüterlər, ofis avadanlığı və nəqliyyat vasitələri təqribi ədalətli dəyərlərini əks etdirən bazar qiymətlərini istifadə etməklə yenidən qiymətləndirilmişlər. Bu kateqoriyadan olan əsas vəsaitlərin balans dəyərinin qiymətləndirməsi vaxtaşırı yerinə yetirilir və 31 dekabr 2004-cü il tarixinə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı üzrə qalıq sifirə bərabərdir.

14. SAİR AKTİVLƏR

	2004	2003
Təxirə salınmış vergi aktivləri, xalis	332	428
Əvvəlcədən ödənilmiş mənfəət vergisi	68	-
Hesablaşma üzrə vəsaitlər	51	40
Əvvəlcədən ödənilmiş xərclər	33	37
Sair	28	3
Cəmi sair aktivlər	<u><u>512</u></u>	<u><u>508</u></u>

15. MÜŞTƏRİ HESABLARI

	2004	2003
Korporativ müştərilər:		
- Cari/hesablaşma hesabları	2,889	3,222
- Müddətli depozitlər	4,198	8,716
Fiziki şəxslər:		
- Cari/tələb olunan hesablar	7,003	1,089
- Müddətli depozitlər	14,168	8,972
Cəmi müştəri hesabları	<u>28,258</u>	<u>21,999</u>

31 dekabr 2004-cü il tarixinə 5 əmanətçinin hesablarındakı qalıqlar cəmi müddətli depozitlərin 46%-dən çox təşkil edir.

Müştəri hesablarının iqtisadi sahələr üzrə təhlilləri aşağıdakı kimidir:

	2004	%	2003	%
Fiziki şəxslər	21,171	75	10,058	46
Sığorta	4,770	17	5,786	26
Ticarət və xidmətlər	970	3	3,588	16
Nəqliyyat	566	2	1,530	7
Tikinti	388	1	691	3
Kənd təsərrüfatı	172	1	166	1
İctimai təşkilatlar	134	1	35	-
İstehsalat	13	-	-	-
Sair	74	-	145	1
Cəmi müştəri hesabları	<u>28,258</u>	<u>100</u>	<u>21,999</u>	<u>100</u>

16. DİGƏR BÖRC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	2004	2003
Borc alınmış vəsaitlər:		
- ARMB-dən	18,000	15,000
- Yerli kommersiya banklarından və digər təşkilatlardan	27,684	6,298
Xarici banklardan borc alınmış vəsaitlər	464	418
Borc alınmış digər vəsaitlərin cəmi	<u>46,148</u>	<u>21,716</u>

31 dekabr 2004-cü il tarixinə ARMB-dən borc alınmış vəsaitlər 5,000 milyon manat, 5,000 milyon manat, 5,000 milyon manat və 3,000 milyon manat olmaqla 4 kreditdən ibarət olmuşdur. Bu kreditlər üzrə illik 7% faiz hesablanır və ödəmə müddətləri müvafiq olaraq 17 yanvar 2005, 28 fevral 2005, 28 mart 2005 və 27 iyun 2005-ci il tarixlərində başa çatır.

2002-ci ildən etibarən Bank kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi proqramı üzrə Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yanında Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu (bundan sonra "Fond") ilə əməkdaşlıq edir. Kredit xəttinə illik 0.5%-1% faiz dərəcəsi tətbiq olunur və kreditin ödənişi üzrə güzəştli müddət bitəndən sonra bərabər hissələrlə ödənilməlidir. Güzəşt müddəti bank tərəfindən sonuncu borcalana kreditin verildiyi müddətin 2/3-ni nəzərdə tutur. Kreditlərin müddəti borcalanın aid olduğu iqtisadi sahədən asılıdır və 1.5 ildən 5 ilədək ödəmə müddəti ola bilər. 31 dekabr 2004-cü il tarixinə Fondan borc alınmış vəsaitlərin qalığı 6,822 milyon manat (2003-cü ildə isə 3,805 milyon manat) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2003-cü il tarixinə Bankın xarici bankda 464 milyon manat (2003-cü ildə: 418 milyon manat) məbləğində ABŞ dolları ilə denominasiya edilən overdraft vəsaitləri vardır. Həmin overdraft üzrə illik faiz dərəcəsi 9.75% (2003: 3.8%) təşkil edir.

17. SAİR ÖHDƏLİKLƏR

	2004	2003
Hesablanmış xərclər	148	102
Vergi və digər orqanlara ödəniləcək vəsaitlər	73	130
Ehtiyatlar	28	-
Ödəniləcək digər vəsaitlər	143	-
	<hr/>	<hr/>
Cəmi sair öhdəliklər	392	232

18. TƏSİSÇİ KAPİTALI

31 dekabr 2004-cü il tarixinə Bankın təsisçiləri səhmdarları 5 hüquqi və 26 fiziki şəxsdən ibarət olmuşdur. 31 dekabr 2004-cü il tarixinə bitən il üzrə Bankın təsisçi kapitalı hazırkı və yeni səhmdarlar tərəfindən əlavə qoyuluşlar və vəsaitin çıxarılması nəticəsində müvafiq olaraq 6,255 milyon manat artmış və 1,008 milyon manat azalmışdır.

19. MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Hüquqi mühakimə - 31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə Bank hər hansı məhkəmə prosesinə cəlb olunmamışdır. Vaxtaşırı və biznesin normal gedişində, müştərilər tərəfindən Banka qarşı iddialar qaldırılır. Rəhbərlik bu fikirdədir ki, heç bir yığılmamış maddi itkilər yaranmayacaq və buna görə də maliyyə hesabatlarında bu barədə heç bir əlavə ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi - Azərbaycan Respublikasında işgüzar fəaliyyəti tənzimləyən qanunvericilikdə və xüsusilə vergi qanunvericiliyində əməliyyatlar haqqında bir neçə şərhə yol verən maddələr mövcuddur. Bundan əlavə, kifayət qədər normativ əsası olmayan hallarda, vergi orqanları Bankın fəaliyyəti və əməliyyatları, o cümlədən müəssisənin əməliyyatlarının təsnifləşdirilməsini, öz mövqelərindən çıxış edərək şərh edə bilərlər. Bu səbəbdən Bank rəhbərliyinin işgüzar fəaliyyətinə dair rəyi, vergi orqanlarının rəyi ilə üst-üstə düşməyə bilər.

Müəyyən əməliyyat məsələlərinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edilərsə, Bankın hazırkı və keçmiş əməliyyatlarına cərimələr tətbiq edilə bilər. Əməliyyatlar üzrə faktiki vergi məbləğinin minimal ola bilməsinə baxmayaraq, cərimələr əhəmiyyətli ola bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, hazırkı maliyyə hesabatları Bankın əməliyyatlarını düzgün əks etdirir. Müəyyən əməliyyat məsələlərinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi təqdirdə, Bankın əməliyyatlarına əlavə vergilər, cərimələr və yüksək faizlər tətbiq edilə bilər. Vergi orqanları vergi ödəyicisinin fəaliyyətini yalnız son 3 təqvim ili üzrə yoxlamaq hüququna malikdir.

Kapital qoyuluşu öhdəlikləri - 31 dekabr 2004-cü il tarixinə Bankın kapital qoyuluşları üzrə heç bir maddi öhdəlikləri olmamışdır.

Əməliyyat lizinqi öhdəlikləri - 31 dekabr 2004-cü il tarixinə Bankın əməliyyat lizinqi ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər - Kreditlərlə bağlı öhdəliklərə kredit öhdəliklər, akkreditivlər və zəmanətlər aid edilə bilər. Həmin öhdəliklərin müqavilə üzrə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək məbləğləri, müştəri tərəfindən kredit müqaviləsində nəzərdə tutulmuş məbləğin tam şəkildə tələb edilməsi, müştəri tərəfindən öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi və təminatın qiymətdən düşməsi ilə bağlı riskləri nəzərə almaqla müəyyən edilir.

31 dekabr vəziyyətinə Bankın kreditlərlə bağlı öhdəlikləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2004	2003
Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər	26,924	12,071
Zəmanət məktubları	2,493	13,156
Akkreditivlər	147	-
	<hr/>	<hr/>
Təəhhüdlər və şərti öhdəliklərin cəmi	29,564	25,227

31 dekabr 2004-cü il tarixinə mövcud olan akkreditivləri təmin etmək üçün 147 milyon manat məbləğində girov akkreditiv müqaviləsi əsasında pul vəsaitlərini qəbul edən şəxsin müştəri hesabı üzrə bloklaşdırılmış məbləğdir. 31 dekabr 2004-cü il tarixinə əlaqəli tərəflər üzrə öhdəliklərə 2,493 milyon manat zəmanətlər daxil idi ki, bunun da 731 milyon manatını müxtəlif təşkilatlar tərəfindən elan olunan tenderlərdə iştirak etmək niyyətilə şirkətlərə zəmanət kimi ödənilən vəsait təşkil edirdi.

İstifadə edilməmiş kredit xətlərinin, akkreditivlərin və zəmanətlərin müqavilələrlə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək məbləğləri mütləq gələcək nağd vəsait tələblərini əks etdirmir, çünki bu maliyyə vasitələri maliyyələşdirilməmiş başa çatmış və ya qüvvədən düşə bilər.

Əməliyyat mühiti - Bank əsas biznes fəaliyyətini Azərbaycanda aparır. Biznes mühitinə təsir edən qaydalar və qanunlar sürətli dəyişikliklərə məruz qalır və siyasətdə və biznes mühitində baş verən mənfi dəyişikliklər Bankın aktivlərini və əməliyyatlarını risk altına ala bilər.

20. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətlərinin bazar dəyərlərinin açıqlanması 32 sayılı "Maliyyə alətləri: məlumatın açıqlanması və təqdim edilməsi" və 39 "Maliyyə alətləri: tanınması və qiymətləndirilməsi" Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq həyata keçirilir. Ədalətli dəyər likvidasiya satışı və ya məcburi satış əməliyyatı deyil, kommersiya əməliyyatı zamanı məlumatlandırılmış tərəflər arasında alətin mübadilə edildiyi məbləğlə müəyyənləşdirilir. Bankın maliyyə alətlərinin əksər hissəsinin satışı üçün fəal bazarın mövcud olmamasından, alətlərin real satış dəyərinin müəyyənləşdirilməsi üçün cari iqtisadi hallarını və alətlərə təsir edən riskləri nəzərə almaqla subyektiv bir fikrinin ifadə edilməsində zəruriyyət vardır. Bundan belə nəticə çıxarmaq olar ki, təqdim edilmiş göstəricilər Bank tərəfindən saxlanılan xüsusi bir maliyyə alətin açıq bazarda satışından həqiqətən əldə ediləcək qiymətləri əks etdirməyə də bilər.

31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə Bank maliyyə alətinin hər sinfi üzrə ədalətli dəyəri qiymətləndirmək üçün aşağıda qeyd olunmuş metod və fərziyyələri istifadə etmişdir:

Nağd pul və Azərbaycan Respublikası Milli Bankında qalıq vəsaitlər - Bu qısamüddətli alətlərin balans dəyəri onların ədalətli dəyərini əks etdirir.

Banklara verilmiş kreditlər və avanslar - 31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə bu maliyyə alətlərinin balans dəyəri onların ədalətli dəyərini əks etdirir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar - Kredit portfelinin ədalətli dəyəri kredit portfelinin hər sektorunda fərdi kreditlərin kredit və faiz dərəcələri üzrə göstəricilərinə əsaslanır. Kredit zərərlərinə qarşı ehtiyatların müəyyənləşdirilməsinə hər bir borc alanın fəaliyyət göstərdiyi sahədə iqtisadi vəziyyəti, hər bir borc alanın maliyyə durumu və təqdim etdiyi təminatlar, müxtəlif tipli kreditlərə aid olan risklərə görə mükafatların nəzərə alınması daxildir. Müvafiq olaraq, kredit zərərlərinə qarşı ehtiyat, kreditlər üzrə kredit riskinin əks etdirilməsi üçün zəruri olan diskontun əsaslı ölçüsü kimi çıxış edir.

Digər borc alınmış vəsaitlər - 31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə digər borc alınmış vəsaitlərin balans dəyəri müvafiq olaraq 46,148 milyon manat və 21,716 milyon manat olmuşdur ki, bu da onların ədalətli dəyərini əks etdirir.

Müştəri hesabları - 31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixlərinə Bankın müştərilərinin müddətli depozitləri və cari hesablarının balans dəyəri müvafiq olaraq 28,258 milyon manat və 21,999 milyon manat olmuşdur ki, bu da onların ədalətli dəyərini əks etdirir.

21. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Beynəlxalq Audit Standartı 24-ə əsasən əlaqəli tərəflər dedikdə aşağıdakı tərəflər nəzərdə tutulur:

(a) bilavasitə və ya dolaylı yol ilə bir və ya daha çox vasitəçilərin köməyi ilə hesabatçı müəssisəyə nəzarət edən və ya onun tərəfindən nəzarətdə saxlanılan, ya da həmin müəssisə ilə ümumi nəzarətdə olan müəssisələr (Bura holding kompaniyalar, filiallar və tabeçilikdə olan müəssisələr aiddir);

(b) əlaqəli müəssisələr - Bankın mühüm təsiri altında olan və sərmayəçinin nə filialı, nə də birgə müəssisəsi olan müəssisələr;

(c) bilavasitə və ya dolaylı yol ilə Bankda səsvermə hüququ olan və Bank üzərində mühüm təsira malik olan fiziki şəxslər;

(d) Bankın əməliyyatlarının planlaşdırılmasında, aparılmasında və nəzarətində səlahiyyəti və məsuliyyəti olan əsas idarəedici heyət, yəni Bankın direktorları, vəzifəli şəxsləri və bu fiziki şəxslərin yaxın ailə üzvləri də daxil olmaqla;

(e) səsvermədə böyük payı olmaqla birbaşa və ya dolayısı ilə (c) və ya (d)-də açıqlanan hər hansı bir şəxs, və ya bu vasitə ilə belə bir şəxs əhəmiyyətli təsir göstərmək imkanına malik olan müəssisələr. Bura sahibi Bankın direktorları və ya əsas təsisçiləri olan müəssisələr və əsas idarəedici heyətinin üzvü Bankla eyni olan müəssisələr aiddir.

Hər bir əlaqəli tərəflə münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Bankın əlaqəli tərəflərlə aşağıdakı əməliyyatları olmuşdur:

	2004		2003	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	10,885	88,520	3,941	55,747
Müştərilərə verilmiş kreditlər üçün ehtiyatlar	(3,805)	(11,031)	(225)	(6,445)
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	<u>7,080</u>	<u>77,489</u>	<u>3,716</u>	<u>49,302</u>
Müştəri hesabları	<u>6,030</u>	<u>28,258</u>	<u>7,623</u>	<u>21,999</u>
Digər borc alınmış vəsaitlər	<u>16,896</u>	<u>46,148</u>	<u>492</u>	<u>21,716</u>
Kreditlər və istifadə olunmayan kredit xətləri üzrə öhdəliklər	<u>4,449</u>	<u>26,924</u>	<u>1,315</u>	<u>12,071</u>
Cəmi şərti öhdəliklər və kredit öhdəlikləri	<u>4,449</u>	<u>29,564</u>	<u>1,315</u>	<u>25,227</u>

31 dekabr 2004 və 2003-cü il tarixinə bitən illər üzrə Bankın əlaqəli tərəflərlə apardığı əməliyyatlar nəticəsində mənfəət və zərər haqqında hesabatda daxil edilən məbləğlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2004		2003	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya
Faiz gəliri				
- əlaqəli şirkətlər	581	8,475	369	5,666
Bazar faiz dərəcələrindən aşağı faiz dərəcələri ilə müştəri hesablarının yaradılmasından irəli gələn zərərlər / geri qaytarılma mühasibat yazılışı				
- əlaqəli şirkətlər	35	35	(35)	(35)
Müştəri hesabları üzrə faiz xərcləri				
- əlaqəli şirkətlər	(668)	(2,233)	(461)	(1,149)
Bazar faiz dərəcələrindən yuxarı faiz dərəcələri ilə müştəri hesablarının yaradılmasından irəli gələn zərərlər / geri qaytarılma mühasibat yazılışı				
- əlaqəli şirkətlər	68	68	(68)	(68)
Interest expense on funds borrowed				
- əlaqəli şirkətlər	(274)	(1,873)	-	(1,435)
Haqq və komissiya gəlirləri				
- əlaqəli şirkətlər	85	3,380	89	2,863
Əməliyyat xərcləri				
- əsas idarəedici heyət	(366)	(1,354)	(231)	(893)

22. SONRAKI HADİSƏLƏR

2005-ci ilin may ayında Bank özünü hüquqi formasını Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətdən Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə dəyişmişdir və buraxılmış səhmlərini 25,000 milyon manatadək artırmışdır. Təsisçi kapitalının artması təsisçilərin tərkibinin dəyişməsi ilə əlaqələnməmişdir.

23. TƏNZİMLƏMƏ MƏSƏLƏLƏRİ

Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş kəmiyyət ölçüləri tələb edir ki, hər bir bank aşağıdakı cədvəldə göstərdiyi qaydada ümumi və 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcələri üzrə qiymətləndirilmiş aktivlərinə qarşı minimal nisbət (aşağıdakı cədvəldə göstəriləyi kimi) və əmsallarını təmin etsin.

Kapital təsisçi kapitalının məhdudluğu olan və sərbəst komponentlərin cəminə kapital üzrə Bankın ehtiyatlarını əlavə etməklə hesablanır.

Kapitalın adekvatlıq əmsalı Bazel Komitəsinin təsdiq edilmiş prinsipləri əsasında aşağıdakı risk dərəcələrini tətbiq etməklə hesablanmışdır:

Dərəcələr	Maddələrin adları
0%	Nağd pul və Azərbaycan Respublikası Milli Bankında qalıq vəsaitlər
0%	Dövlət borc qiymətli kağızları (manatla)
20%	Banklara 1 ilə qədər müddətə verilmiş kreditlər və avanslar
100%	Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar
100%	Sair aktivlər
0%	Müştərilərin vəsaitləri ilə təmin olunan etibarlı akkreditivlər
	Digər etibarlı akkreditivlər, digər sövdələşmə ilə bağlı şərti öhdəliklər və ilkin müddət olaraq 1 ilə qədər istifadə olunmayan kreditlər üzrə öhdəliklər
50%	
100%	Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər

Bankın faktiki kapitalının məbləğləri və əmsalları aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Kapital məbləğləri və əmsalları	Həqiqi dəyər (milyon manatla)	Kapitalın adekvatlıq məqsədləri üçün (milyon manatla) əmsal	Kapitalın adekvatlıq məqsədləri üçün əmsal	Minimal tələb olunan əmsal
31 dekabr 2004-cü il tarixinə				
Ümumi kapital	20,167	20,167	21.63%	8%
1-ci dərəcəli kapital	20,167	20,167	21.63%	4%
31 dekabr 2003-ci il tarixinə				
Ümumi kapital	14,998	14,888	22.12%	8%
1-ci dərəcəli kapital	14,998	14,888	22.12%	4%

24. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Riskin idarə edilməsi bank biznesinin əsasını təşkil etməklə bank əməliyyatlarının da mühüm elementi hesab olunur. Əməliyyatların xüsusiyyətləri baxımından Bank bir sıra risklərə məruz qalır ki, bunların sırasında kredit riskini, likvidlik riskini, faiz dərəcəsi və xarici valyuta ilə bağlı riskləri sadalamaq olar. Bankın risklərlə bağlı idarəetmə siyasətinin açıqlaması aşağıdakı kimidir.

Bank aşağıdakı risk növlərini tənzimləyir:

Likvidlik riski

Likvidlik riski depozitlərin geri götürülməsi və ödəmə müddəti çatan maliyyə alətləri ilə əlaqədar digər maliyyə öhdəliklərini ödəmək üçün vəsaitlərin kifayət olub-olmaması deməkdir.

Bank bu riskin idarə edilməsində Bank aktiv/öhdəliklərin idarə olunması prosesinin hissəsi olan müştəri və bank əməliyyatları üzrə gələcəkdə gözlənilən nağd pul vəsaitinin hərəkəti gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Aktivlərin və öhdəliklərin İdarəetmə Komitəsi depozitlərin geri götürülməsi üçün hazır vəsaitlərinin minimal nisbətində və gözlənilməyən məbləğlərdə geri götürmələri ödəmək üçün banklararası və digər institutlardan kreditlərin minimal səviyyəsinə hədlər qoyur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərin maliyyə alətlərinin dəyərində təsir etmə mümkünlüyündən yaranır. Aşağıdakı cədvəl faiz dərəcəsi riskinin təhlilini və bununla da Bankın mənfəət yaxud da zərərinin mümkün həcmi göstərir. Effektiv faiz dərəcələri maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin kateqoriyaları ilə verilmişdir ki, Bank tərəfindən istifadə olunan faiz dərəcəsi siyasətinin effektivliyini və faiz dərəcəsinin açılışını müəyyən etmək mümkün olsun.

	2004	ABŞ dolları	Azərbaycan manatı
Aktivlər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		16%	15%
Öhdəliklər			
Müştəri hesabları		12%	13%
Digər borc alınmış vəsaitlər		12%	4%
	2003	ABŞ dolları	Azərbaycan manatı
Aktivlər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		15%	15%
Öhdəliklər			
Müştəri hesabları		11%	8%
Digər borc alınmış vəsaitlər		14%	7%

Aşağıdakı cədvəllər balans hesabatı tarixinə likvidlik riskini əks etdirir:

	Tələb olunana dək və 1 aya qədər	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	Gecik- dirilmiş	Qeyri-müəyyən ödəniş vaxtı (itkilərə qarşı ehtiyatlar daxil olmaqla)	2004 Cəmi milyon manat
AKTİVLƏR								
Sabit faiz hesablanan								
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	2,000	6,550	25,994	37,271	-	4,407	(1,106)	75,116
Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli investisiya kağızları	-	-	-	-	-	-	896	896
Cəmi faiz hesablanan aktivlər	<u>2,000</u>	<u>6,550</u>	<u>25,994</u>	<u>37,271</u>	<u>-</u>	<u>4,407</u>	<u>(210)</u>	<u>76,012</u>
Nağd pul və ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	5,815	-	-	-	-	-	2,448	8,263
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	968	-	-	-	-	-	-	968
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	-	438	636	2,987	-	8,237	(9,925)	2,373
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla əsas vəsaitlər	-	-	-	-	-	-	6,534	6,534
Yığılmış amortizasiya çıxıl- maqla qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	-	-	303	303
Sair aktivlər	-	-	-	-	-	-	512	512
Cəmi faiz hesablanmayan aktivlər	<u>6,783</u>	<u>438</u>	<u>636</u>	<u>2,987</u>	<u>-</u>	<u>8,237</u>	<u>(128)</u>	<u>18,953</u>
CƏMİ AKTİVLƏR	<u>8,783</u>	<u>6,988</u>	<u>26,630</u>	<u>40,258</u>	<u>-</u>	<u>12,644</u>	<u>(338)</u>	<u>94,965</u>
ÖHDƏLİKLƏR								
Müştəri hesabları	810	7,027	9,875	741	-	-	-	18,453
Digər borc alınmış vəsaitlər	5,506	20,218	8,730	5,779	-	-	-	40,233
Cəmi faiz hesablanan öhdəliklər	<u>6,316</u>	<u>27,245</u>	<u>18,605</u>	<u>6,520</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>58,686</u>
Müştəri hesabları	9,805	-	-	-	-	-	-	9,805
Digər borc alınmış vəsaitlər	5,915	-	-	-	-	-	-	5,915
Sair öhdəliklər	142	222	-	-	-	-	28	392
Cəmi faiz hesablanmayan öhdəliklər	<u>15,862</u>	<u>222</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>28</u>	<u>16,112</u>
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	<u>22,178</u>	<u>27,467</u>	<u>18,605</u>	<u>6,520</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>28</u>	<u>74,798</u>
Likvidlik boşluğu	<u>(13,395)</u>	<u>(20,479)</u>	<u>(8,025)</u>	<u>33,738</u>				
Faiz dərəcəsinin həssaslıq boşluğu	<u>(4,316)</u>	<u>(20,695)</u>	<u>7,389</u>	<u>30,751</u>				
Məcmu faiz dərəcəsinin həssaslıq boşluğu	<u>(4,316)</u>	<u>(25,011)</u>	<u>(17,622)</u>	<u>13,129</u>				
Cəmi aktivlərin faiz nisbəti həssaslıq kimi məcmu faiz dərəcəsinin həssaslıq boşluğu	<u>(5%)</u>	<u>(26%)</u>	<u>(19%)</u>	<u>14%</u>				

	Tələb olunanadək və 1 aya qədər	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	Vaxtı ötmüş/ Müddətsiz	2003 Cəmi milyon manatla
AKTİVLƏR						
Nağd pul və ARMB-dəki qalıq vəsaitləri	3,505	-	-	-	1,762	5,267
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	946	-	-	-	-	946
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	1,583	7,923	15,247	22,671	1,878	49,302
Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli investisiya kağızları	-	-	-	-	660	660
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla əsas vəsaitlər	-	-	-	-	1,996	1,996
Yığılmış amortizasiya çıxılmaqla qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	266	266
Sair aktivlər	-	-	-	-	508	508
CƏMİ AKTİVLƏR	6,034	7,923	15,247	22,671	7,070	58,945
ÖHDƏLİKLƏR						
Müştəri hesabları	1,386	6,904	7,493	1,905	4,311	21,999
Digər borc alınmış vəsaitlər	5,419	10,500	1,992	3,805	-	21,716
Sair öhdəliklər	-	-	-	-	232	232
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	6,805	17,404	9,485	5,710	4,543	43,947
Xalis likvidlik boşluğu	(771)	(9,481)	5,762	16,961	2,527	14,998
31 dekabr 2003-cü il tarixinə ümumi həssaslıq boşluğu	(771)	(10,252)	(4,490)	12,471	14,998	

Bankın faiz hesablanan aktivlərinin və öhdəliklərinin əksəriyyəti sabit faiz dərəcələrindədir.

Aktiv və öhdəliklərin ödəniş müddətləri, həmçinin faiz hesablanan öhdəliklərinin ödəniş vaxtı çatdıqda qəbul edilən dəyərdə dəyişdirilməsi imkanları Bankın likvidliyinin, eləcə də faiz dərəcələrinin və valyuta məzənnəsinin dəyişkənliyinə nə dərəcədə həssas olmasının müəyyən edilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır.

31 dekabr 2004-cü il tarixinə 5 əmanətçinin hesablarındakı qalıqlar cəmi müddətli depozitlərin 46%-dən çox təşkil edir

Valyuta məzənnəsi riski

Valyuta məzənnəsi riski xarici valyuta mübadiləsinin məzənnəsindəki dəyişikliyə cavab olaraq maliyyə alətinin dəyərinin də dəyişə bilmək riski kimi müəyyən olunur. Xarici valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklər Bankın maliyyə durumuna və nağd pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir edir. İdarə Heyəti sahələr üzrə valyutaların açılışının səviyyəsinə məhdudiyətlər qoyur. Bu məhdudiyətlər həmçinin Azərbaycan Respublikası Milli Bankının minimum tələblərini də yerinə yetirir. Bankın xarici valyuta məzənnəsi riskinin açılışı aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

	ABŞ dolları	AVRO	Azərbaycan manatı	Sair valyutalar	2004 Cəmi milyon manatla
AKTİVLƏR					
Nağd pul və ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	3,919	240	4,104	-	8,263
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	569	397	-	2	968
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	23,210	-	54,279	-	77,489
Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli investisiya kağızları	-	-	896	-	896
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla əsas vasaitlər	-	-	6,534	-	6,534
Yığılmış amortizasiya çıxılmaqla qeyri- maddi aktivlər	-	-	303	-	303
Sair aktivlər	49	-	463	-	463
CƏMİ AKTİVLƏR	27,747	637	66,579	2	94,965
ÖHDƏLİKLƏR					
Müştəri hesabları	20,516	1,263	6,478	1	28,258
Borc alınmış digər vəsaitlər	3,161	-	42,987	-	46,148
Sair öhdəliklər	-	6	386	-	392
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	23,677	1,269	49,851	1	74,798
XALIS BALANS MÖVQEYİ	4,070	(632)	16,728	1	20,167
KREDİTLƏ BAĞLI ÖHDƏLİKLƏR	5,712	-	23,852	-	29,564

	ABŞ dolları	AVRO	Azərbaycan manatı	Sair valyutalar	2003 Cəmi milyon manatla
AKTİVLƏR					
Nağd pul və ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	1,936	42	3,281	8	5,267
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	572	374	-	-	946
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	18,700	-	30,602	-	49,302
Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli investisiya kağızları	-	-	660	-	660
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla əsas vasaitlər	-	-	1,996	-	1,996
Yığılmış amortizasiya çıxılmaqla qeyri- maddi aktivlər	-	-	266	-	266
Sair aktivlər	41	-	430	37	508
CƏMİ AKTİVLƏR	21,249	416	37,235	45	58,945
ÖHDƏLİKLƏR					
Müştəri hesabları	18,095	425	3,479	-	21,999
Digər borc alınmış vəsaitlər	911	-	20,805	-	21,716
Sair öhdəliklər	100	-	132	-	232
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	19,106	425	24,416	-	43,947
XALIS BALANS MÖVQEYİ	2,143	(9)	12,819	45	14,998
KREDİTLƏ BAĞLI ÖHDƏLİKLƏR	10,531	507	14,189	-	25,227

Bazar riski

Bazar riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində, bu dəyişikliklərin konkret qiymətli kağıza və ya onu buraxana məxsus amillərdən və ya bazarda alıb-satılan bütün qiymətli kağızlara təsir göstərən amillərdən asılı olmayaraq, maliyyə alətinin dəyərinin enib-qalxması ilə əlaqədar riskdir. Bank ümumi və ya hər hansı konkret bazar qiymətlərinin dəyişməsi ilə əlaqədar öz məhsulunun bazar risklərinə məruz qalır. Bank bazarın tələblərində mənfi dəyişikliklərdən irəli gələn potensial zərərlərin vaxtaşırı qiymətləndirməklə, fərq və girov tələblərini müəyyənləşdirməklə və onlara riayət etməklə bazar riskini idarə edir. Ödənilməmiş kredit öhdəliklərinə gəldikdə, Bank həmin öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər olan potensial zərəre məruzdur. Lakin, zərərin ehtimal olunan məbləği ona görə yuxarıda qeyd edilən məbləğdən azdır ki, öhdəliklərin böyük həcmi kredit müqavilələrin konkret şərtlərindən asılıdır.

Kredit riski

Bank o zaman kredit riskinə məruz qalır ki, maliyyə alətinə sahib olan bir tərəf öhdəliyi yerinə yetirmir və nəticədə bu, digər tərəfə maliyyə itkisinə səbəb olur. Bank bir müştəri və ya bir qrup müştərilər üçün üzərinə götürdüyü kredit riskinin müxtəlif səviyyələrini tətbiq edir.

Müştəri tərəfindən kredit riskinin dərəcələri üzrə məhdudiyətlər Müşahidə Şurası tərəfindən ildə iki dəfə yoxlanılır və təsdiq edilir. Hər bir müştəriyə yeni kredit ayrılanda bu məhdudiyətlər nəzərdən keçirilir. Kredit Komitəsi məhdudiyətlər də dəyişikliklər edə bilər lakin bu dəyişikliklər Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilməlidir.

Lazım olduqda və ümumiyyətlə bir çox kredit ayrımlarında Bank girov və korporativ təminatlar götürür. Kredit riskləri mütəmadi olaraq yoxlanılır; təminatı olmayan kreditlər isə ildə bir dəfə və ya daha çox yoxlanılmalıdır.

Kreditin genişləndirmək öhdəlikləri kreditin istifadə olunmamış hissələrinin kredit, təminat, ya da akkreditiv şəklində təmsil olunmasıdır. Balansdankənar maliyyə alətlərinin kredit riski qarşı tərəfin müqavilənin şərtlərini yerinə yetirmək iqtidarının olmaması sayəsində itkilərin meydana çıxması kimi müəyyən olunur. Kreditin genişləndirilməsi öhdəliklərinin kredit riski ilə əlaqədar olaraq Bank ən çoxu ümumi istifadə olunmamış öhdəliklərin məbləği miqyasında itkilərə məruz qala bilər. Bununla belə, itkinin təxmini miqdarı ümumi istifadə olunmamış öhdəliklərdən az olur, çünki kreditin Bank şərti öhdəliklərə balans hesabatının maliyyə alətlərinə tətbiq etdiyi eyni kredit siyasətini tətbiq edir. Bank kredit öhdəliklərinin ödəniş dövrünə də nəzarət edir, çünki uzunmüddətli öhdəliklər ümumən qısamüddətli öhdəliklərə nisbətən daha yüksək kredit riski daşıyırlar.

Coğrafi təhlil

Aktiv və öhdəliklər coğrafi cəhətdən aşağıdakı kimi cəmləşmişdir:

	Azərbaycan	İƏİT ölkələri	2004 Cəmi milyon manatla
AKTİVLƏR			
Nağd pul və ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	8,263	-	8,263
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	269	699	968
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	77,489	-	77,489
Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli investisiya kağızları	896	-	896
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla əsas vəsaitlər	6,534	-	6,534
Yığılmış amortizasiya çıxılmaqla qeyri-maddi aktivlər	303	-	303
Sair aktivlər	512	-	512
TOTAL ASSETS	94,266	699	94,965
ÖHDƏLİKLƏR			
Müştəri hesabları	28,258	-	28,258
Digər borc alınmış vəsaitlər	45,684	464	46,148
Sair öhdəliklər	392	-	392
TOTAL LIABILITIES	74,334	464	74,798
NET BALANCE SHEET POSITION	19,932	235	20,167
CREDIT RELATED COMMITMENTS	29,564	-	29,564
	Azərbaycan	İƏİT ölkələri	2003 Cəmi milyon manatla
AKTİVLƏR			
Nağd pul və ARMB-dəki qalıq vəsaitlər	5,267	-	5,267
Banklara verilmiş kreditlər və avanslar	530	416	946
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, xalis	49,302	-	49,302
Satış üçün nəzərdə tutulan qiymətli investisiya kağızları	660	-	660
Yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla əsas vəsaitlər	1,996	-	1,996
Yığılmış amortizasiya çıxılmaqla qeyri-maddi aktivlər	266	-	266
Sair aktivlər	508	-	508
CƏMİ AKTİVLƏR	58,529	416	58,945
ÖHDƏLİKLƏR			
Müştəri hesabları	21,999	-	21,999
Digər borc alınmış vəsaitlər	21,298	418	21,716
Sair öhdəliklər	232	-	232
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	43,529	418	43,947
XALIS BALANS MÖVQEYİ	15,000	(2)	14,998
KREDİTLƏ BAĞLI ÖHDƏLİKLƏR	25,227	-	25,227